

Les ukens kundeavis her ▶

Hammerfest Tlf 991 16 300

Eiendomsmegler **1**

KRISTIAN BRUNSVIK OLSEN

Det vi ønsker mindre av er harde, nedlatende og usanne karakteristika om andre.

SVEIN LUDVIGSEN

Både Bibelen og Koranen inneholder bestemmelser om urimelige pengekrav. Jeg bare nevner det i fall Opplysningsvesenets fond og Kirken ikke visste det.

Søk

19. JUNI
MANDAG

Daniel Chartier er professor ved Université du Québec à Montréal og forskningsleder på programmet Images of the North, Winter and the Arctic. Han er også keynote speaker på Arctic Arts Summits policy-dag.

Det innbilte nord

Arktis må være i stand til å definere seg selv som en egen idé, selv om det historisk sett har vært tenkt, definert og styrt av en rekke påvirkningskrefter fra sør, spesielt i det siste århundret.

KRONIKK

18. JUNI 2017

DEL PÅ FACEBOOK

DEL PÅ TWITTER

1

Gjennom århundrene har kunstnere og forfattere i den vestlige verden forestilt seg og skildret den kalde verden. Disse skildringene havner i forskjellige forestillinger av Nord, Skandinavia, Grønland, Arktis, polene, til og med vinteren – som er presentert ved hjelp av forenklede former og farger, is, snø og alt som er kaldt. Dette er knyttet opp mot moralske og etiske verdier, til det «hinsidige», der Arktis begynner, ved enden av det bebodde Europa – *ecumene*. Vi snakker om begynnelsen på det «naturlige», en ukjent, tom, ubebodd og fjern verden: Det høye nord. Summen av dette danner det jeg her enkelt og greit kaller «det innbilte nord».

Som alle rom vi forestiller oss, er også «det innbilte nord» et produkt av et dobbelt blikk, fra utsiden og fra innsiden; vi kan skille mellom framstillingene av nord (utenfra) og det de nordlige kulturene bidrar med. Framstillingene av nord er hovedsakelig frukter av tysk, fransk, engelsk og amerikansk fantasi og skiller sjelden mellom de forskjellige kulturelle landskap, men er mest opptatt av Arktis og polene og tar lite hensyn til kulturene (inuittene, samene, tundraindianerne (Cree- og Innu-folket), skandinaver o.a.) som stammer fra disse områdene.

Det nordlige har noen ganger en utstrekning bortenfor seg selv, og dette gjelder spesielt de skandinaviske kulturene, som blir godt mottatt i Europa og drar nytte av klart positive forutinntatte holdninger. Dette gjelder imidlertid ikke for urfolkskulturer, som lenge har vært marginalisert, til tider med det retoriske målet om å styrke bildet av et ubebodd og ubeboelig Arktis, ofte støttet av seige politiske og etniske fordommer.

Det er også viktig å huske på to fenomener som har hatt en effekt på oppfatningen av nord og Arktis: På den ene siden har vi den generelle konteksten med urfolkskolonialisme, som bevisst tiet om de de kulturelle og menneskelige aspektene i de kalde områdene. På den andre siden har vi den generelle tendensen til styring av nord, dominert av hovedsteder og sørlige makthavere som administrerer etter sin egen kjennskap (sjelden basert på erfaring) og egne behov, med de skiller det skaper.

FØLG TEMAET:

[Arctic Arts Summit. Arktis \(/Tags/Arctic-Arts-Summit-Arktis\)](#)

I det 21. århundre opplever Arktis en oppvisning uten like av kulturell mangfold og vitalitet, som bringer sammen artister, kulturer og samfunn som aldri tidligere i menneskehetens historie har vært i kontakt med hverandre. For et tiår siden utviklet jeg begrepet «det innbilte nord». Da lanserte jeg

hypotesen om at det – utover de mangfoldige og forskjellige kulturene i nord, og oppfatningene om nord – eksisterer et felles estetisk fundament som kan deles inn i kulturspesifikke, unike symboler. Dette systemet av symboler har den dobbelte funksjonen at det sjelden er gjennomtenkt av dem som bor der, men for det meste har vært tenkt ut av andre som aldri har vært der.

Dette skaper betydelige utfordringer med å skaffe en sann kunnskap om den kalde verdenen, å få anerkjennelse for diskursene, behovene og ambisjonene til dem som bor der. Å tenke på nord, Arktis og den kalde verden i seg selv, gir fra et kulturelt og intellektuelt ståsted, liten anerkjennelse. Det er et behov for et nytt vokabular for å gjøre Arktis mer komplekst igjen. For å forstå Arktis er det nødvendig med et sirkumpolart perspektiv, tverrfaglighet, å ta hensyn til både urfolks- og ikke-urfolksperspektivet, akseptere naturen og det urbane, flerspråklig og at Nord rommer flere kulturer.

Iqaluit var lenge styrt fra Ottawa, Fairbanks fra Washington, Nuuk fra København og Jakutsk fra Moskva osv. Tanken om nord er skapt av kulturen i sør, og det svarer til de materielle behovene de har. En sirkumpolar visjon – som anser nord som *en soi* (i seg selv) på et ontologisk og definerende vis, tvinger oss tvært imot til å hensyn til forbindelsene som forener de ulike delene som utgjør nord, samt forskjellene mellom kulturene, posisjonene og deres historiske eksistens. Hvis man ikke tar disse betingelsene i betraktning, må den sirkumpolare regionen nok en gang finne seg i å bli «forenklet» og fratrukket kapasiteten til å tenke selv.

Vi har lenge visst at kulturelle og akademiske relasjoner ofte kommer i forkant av diplomati og politiske relasjoner mellom stater.

I enhver forståelse av nord og Arktis må man ta mangfoldet av kulturelle og menneskelige aspekter med i betraktningen, selv om disse har blitt marginalisert av en vestlig tradisjon som projiserer sine «arktiske drømmer» på den kalde verden for å låne et uttrykk fra Barry Lopez* – med en rik fantasi, et fascinerende sett av symboler, konstruert gjennom århundrer med diskurs, men der hensynet til dem som bor der, nettopp har blitt utelukket, på samme måte som en del av de geografiske realitetene i regionen. Vi må foreslå og forsvare ideen om å gjøre nord, vinteren og Arktis mer kompleks, for å reetablere en «ekte økologi» som tar hensyn til rikdommen og mangfoldet i den sirkumpolare verden.

Vi har lenge visst at kulturelle og akademiske relasjoner ofte kommer i forkant av diplomati og politiske relasjoner mellom stater. Kunstnere og akademikere møtes og gjennomfører prosjekter sammen, tiår før kulturpolitikken begynner å støtte dem. Kunstnere og akademikere er forløperne til kulturelle relasjoner. I dag blir det knyttet nye bånd over hele det sirkumpolare området mellom kulturer som inntil nylig har vært uten kontakt med hverandre. Dette er historisk nye hendelser. Dette skjer nå takket være moderne transportmidler, internett, oversettelser og viljen til å skape et flerdimensjonalt sirkumpolart område.

Arctic Arts Summit, den første sirkumpolare kulturkonferansen som arrangeres i Harstad i neste uke (21. og 22. juni), tillater oss å dele erfaringer, oppdage felles problemer og måle ulikheter. Det baner veien for å forene kunnskap og ressurser som kan finne løsninger på krisesituasjoner som karakteriserer Arktis (store avstander, svekkningen av tradisjonelle skikker, vold, selvmord, isolasjon m.m). Jeg er selv fra Quebec og både forstår og deler behovet for å forsvare det faktum at de fleste dynamiske kulturene i Arktis ofte er små nasjoner, små samfunn, som er bevisste på hvor viktig det er med kulturelt og språklig mangfold. Vi lever, tenker og skaper i nord. Vi er en del av et mektig og historisk sterkt kulturelt område, dypt forankret i den verden som omgir oss. Mellom individet og det universelle holder kunstnere i nord sin beskyttende hånd over Arktis. Det er denne pionérkonferansen Arctic Arts Summit det mest levende beviset på.

* Barry Lopez (1986). Arctic dreams. Imagination and desire in a Northern landscape. New York: Scribner.

- **Arctic Arts Summit (AAS)** er verdens første arktiske kulturtoppmøte, og arrangeres av Festspillene i Nord-Norge og Kulturdepartementet. AAS samler over 80 kulturinstitusjoner og kulturorganisasjoner fra alle de åtte arktiske landene, og vil være en katalysator for ny kunnskap og nye perspektiv.
- AAS skal styrke og fremme kunst og kultur som en spydspiss i det sirkumpolare samarbeidet, og å bygge varige nettverk for utvikling og samhandling innen kunst- og kulturbransje, kulturnæring og samfunnsliv i Arktis.
- Konferansen inngår i sektorprogrammet for kultur under det norske formannskapet i Nordisk ministerråd og finner sted i Harstad onsdag 21. – torsdag 22. juni. AAS er planlagt som et biennalt arrangement som roterer mellom de arktiske landene.
- Om forfatteren: Daniel Chartier, professor ved Université du Québec à Montréal, forskningsleder på programmet Images of the North, Winter and the Arctic. Han er også keynote speaker på Arctic Arts Summits policy-dag.

PÅ FORSIDEN NÅ

[\(/article/kofte-sprak-gjor-ingen-same-0%20%20\)](/article/kofte-sprak-gjor-ingen-same-0%20%20)

Kofte og språk gjør ingen same [\(/article/kofte-sprak-gjor-ingen-same-0%20%20\)](/article/kofte-sprak-gjor-ingen-same-0%20%20)

Sametinget jobber ensidig for vern av reindrifra og har sviktet andre brukere av utmarka fullstendig, skriver Toril Kåven.

[TORIL BAKKEN KÅVEN \(/PROFILE/TORIL-KAVEN\)](/PROFILE/TORIL-KAVEN)

454 | 6

Foto: Jan Roald, Norsk Polarinstittutt. Strandrydding på Kvaløya

[\(/article/vi-drukner-i-havplast\)](/article/vi-drukner-i-havplast)

Vi drukner i havplast [\(/article/vi-drukner-i-havplast\)](/article/vi-drukner-i-havplast)

Søppelet vi ser langs kysten vår er trolig mindre enn 15 % av den mengden som finnes i havrommet, mesteparten havner etter hvert på bunnen. Tilstanden til verdenshavene er dypt alvorlig.

[JAN-GUNNAR WINTHER \(/PROFILE/JAN-GUNNAR-WINTHER\)](/PROFILE/JAN-GUNNAR-WINTHER)

172 | 1